

МАРИНА ТА СЕРГІЙ
ДЯЧЕНКИ

Світи Марини та Сергія Дяченків

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2017

МАГАМ
МОЖНА ВСЕ

Мільйон років тому...

Гаразд, хай не мільйон років, та все-таки дуже, дуже давно стояло містечко на березі моря. Мешканці його були бідні й годувалися з того, що віддавали свої будинки пожилцям. Пожилці — чужинці — з'являлися влітку, коли море було теплим і квітла магнолія; вони хотіли радості, й містечко, що приліпилось на краю найкрасивішого у світі парку, давало їм цю радість.

Мільйон років тому.

Двері крихітної вбиральні були щільно зачинені, тому що в кімнаті спав син; тут, між ванною та унітазом, було дуже тісно, квадратний метр потертих кахлів під ногами, квадратний метр облупленої стелі просто над головою, запасна вода в цинковому баку, маленьке дзеркало в бризках зубної пасти, у дзеркалі відбиваються два обличчя — одне проти другого, занадто близько, ніби за мить до поцілунку, і можна подумати, що співрозмовники — закохані, — якщо їм не дивитись в очі.

— ...Ти розумієш, що після цих твоїх слів нічого в нас не може бути далі? Що я ніколи не зможу переступити через ці твої слова? Що це кінець?

— Що я такого сказала?

(Не виправдуватись! Тільки не виправдуватись. Це... жалюгідно).

— Що ти сказала?!

— Так, що я сказала? Чому ти...

Нема відповіді. Є двері, що хитнулися назовні й зачинилися знов.

Є вода в цинковому баку і нечисте маленьке дзеркало, що відбиває тепер уже одне, некрасиве, червоне, скривлене в риданнях обличчя.

Уже світанок, та жовтій лампочці під стелею на це плювати. Як літньому сонцю плювати на жінку, що скулилася на краечку ванни. Хоч би що сталося — сонце вставатиме вчасно, і навіть якщо курортне містечко з усіма своїми мешканцями колись повалиться в море, сонце так само буде підійматись і спускатись, мільйон років...

Це було мільйон років тому. Тепер це не має жодного значення.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Цікава геральдика:

ЧОРНИЙ ТХІР НА ЗОЛОТОМУ ТЛІ

— ...Як ся має ваша сова?

— Сова поживає прекрасно, дякую вам...

Моя сова здохла п'ять років тому, але я відповів, як веліла мені ввічливість. Кажуть, сучасний ритуал привітання має коріння в давно забутому наріччі; у давнину вітання приблизно так і звучало: «Ком совва?»

Гість кивнув так задоволено, ніби життя моєї сови його справді щиро цікавило. Відкинувся на спинку напрочуд незручного крісла; зітхнув, роздивляючись мене з-під насуплених рідких брів.

На свої п'ятдесят дев'ять він мав не такий вже й поганий вигляд. Я знав, що маг він не вроджений, а призначений, що магічне звання він дістав, будиши вже сільським комісаром, і що на атестації йому завищили ступінь — дали третій замість четвертого.

І ще я знав, як він до мене ставиться.

— А як маєтсья ваша сова, пане комісаре?

— Дякую вам, — відповів він повільно. — Чудово.

Я знав, що в той самий день, коли комісара призначено магом, усі околишні мисливці дістали замовлення на совеня. Немало совиних родин зазнало тоді тяжких утрат; з кількох десятків пташенят щойно спечений маг вибрав одного — і тепер моє питання та його відповідь наповнені були правдивим смислом, бо сова, яку дібрав комісар, виявилась хирявою і весь час хворіла.

Чи він неправильно за нею доглядав?..

Мовчання затягувалось. Нарешті комісар зітхнув повторно:

— Пане вроджений магу. Від імені комісаріату й поселян я радо передаю вам запрошення на свято врожаю, яке відбудеться в останній день жнив.

Я ввічливо нахилив голову. Комісар дивився на мене втомлено і якимось зболено. Сова нам свідок, він не хотів іти до мене з поклоном; він сам щосили намагався поправити справу — останні три дні на небі знай з'являлись хмарки, безсилі, безплідні, холості. Він стояв посеред двору, він бурмотів заччені замовляння, він навіть плакав, певно, з безсилля... А потім подолав обридження й страх, сів у двоколку й поїхав до мене. У дорозі розвертав голоблі не раз і не два, і вертався, і розвертався знову — і от сидить тепер, дивиться мружачись мені в очі. Чогось чекає, наївний.

— Красно дякую, — сказав я проникливо. — Обов'язково прийду.

Комісар ковтнув слину; він мав сформулювати прохання, і я з утіхою дивився, як він мучиться.

— Пане вроджений магу... — таки вимовив він. — Дозвольте звернути вашу увагу на посуху.

— Як-як? — перепитав я з ласкавим осміхом.

— На посуху, — насилу повторив комісар. — Ось уже майже місяць не було дощу... тим часом стан проростів... викликає побоювання. Поселяни бояться, що свято врожаю... затьмариться.

Він замовкнув і вп'явся очима мені в перенісся; я усмінувся ширше:

— Сподіваюсь, мене ніхто ні в чому не підозрює?

Комісар пожував губами:

— Що ви, що ви... Ні в якому разі. Безперечно, це стихійне лихо має природну... немагічну натуру. Однак ще трохи — і можна дождити неврожаю, рівного хіба що лиху тридцятирічної давнини, ви, певно, не пам'ятаєте...

В останніх словах показалися тонкі запобігливі нотки. Ще трохи — і він скаже мені «синку»... або, чого доброго, «внучку»!

— Не пам'ятаю аж таких старих часів, — зізнався я сміючись. — І, коли чесно, я ніколи не цікавився сільським господарством. Донедавна мені вірилося, що бруква росте на деревах!

Комісар дивився на мене тужливо; дати б тобі мотику, ясно читалося в його погляді. Вигнати б на поле, під палюче сонце, і тоді поглядіти б на тебе, здоровезного ситого ледаря. Поглядіти б хоч раз на твій бій з буряковою грядкою!..

У наступну секунду комісар гучно зітхнув і приплющив очі. Видко, картина, що уявилася йому, виявилася занадто яскравою.

Я урвав сміх. Помовчав, милуючись безсилою злістю візитера; сплів пальці, потягнувся, розминаючи суглоби:

— Якщо ви, пане магу третього ступеня, не в змозі справити маленьку хмарку — зверніться до бабусь у селах. Народні засоби не завжди заслуговують на осміяння...

Він підвівся. Напевно, він мав ще в запасі якісь аргументи — гроші, вигоди, звернення до мого сумління — та зневага виявилася сильнішою.

— Прощайте, пане вроджений магу... Здоров'я й усяких гараздів вашій сові!

Слово «вроджений» він вимовив з неприхованою зневагою. Горді ми, горді, нічого не вдієш, наша гордість біжить попереду й розпихає всіх ліктями...

— Обережніше, — сказав я турботливо. — Дивіться під ноги.

Комісар здригнувся.

Про мій дім ходило в околицях багато легенд: подекували, наприклад, про бездонні колодязі, куди купами летять жертви потайних люків, про крюччя, клоччя, смертоносні — серед них умить задихаєшся — тюлеві фіранки та інші небезпеки, які чигають на небажаного гостя...

Я любив свій дім.

Я ніколи не був певен, що знаю його до кінця. Ось, приміром, не відкидаю, що десь серед книжкового мотлоху досі гуляє справжня *сабая*, яку мені не впіймати, хоч як старайся. Та якби повідав я пліткарям про *сабаю* — вони не подиву-

